

Type of Article (Review Article)

Explaining The Narrative Discourse Of The Novel After You Based On The Theories Of Todorov And Genette With Emphasis On Cultural Implications

Zohreh Nasrnamzi: Department of Persian Language and Literature, As.C., Islamic Azad University, Astara, Iran.

***Masomeh Nazari Charvadeh:** Department of Persian Language and Literature, As.C., Islamic Azad University, Astara, Iran.

Bahram Khoshnodi Charvadeh: Department of Persian Language and Literature, As.C., Islamic Azad University, Astara, Iran.

Article Einfo

Received: 2025/06/28
Accepted: 2025/12/03
pp. 50-58

Keywords:

After You
Narrative
Character
Cultural

Abstract

Jojo Moyes' novel *After You*, with its complex narrative structure and representation of characters' inner experiences, provides a rich framework for examining narrative discourse mechanisms and cultural implications. This study, adopting a structuralist narratology approach grounded in the theories of Tzvetan Todorov and Gérard Genette and employing a qualitative-descriptive methodology, investigates the development of Louisa Clark's character and her interactions with supporting characters. Todorov's three-stage model—comprising the initial situation, disruption, and new equilibrium—illuminates Louisa's emotional journey and identity reconstruction following Will Traynor's death. Genette's theory, with concepts such as time, focalization, and narrative voice, facilitates the analysis of narrative organization, the use of flashbacks, and non-linear storytelling, thereby enhancing the depiction of the protagonist's mental experiences. Findings indicate that the integration of these approaches plays a crucial role in representing cultural implications related to grief, identity formation, emotional relationships, and the balance between independence and dependency. The results suggest that combining structural and narratological analysis offers a deeper understanding of the power of narrative and the production of multilayered cultural meanings in the novel.

Citation: Nasrnamzi, Zohreh. Nazari Charvadeh, Masomeh. Khoshnodi Charvadeh, Bahram. (2025). Explaining The Narrative Discourse Of The Novel After You Based On The Theories Of Todorov And Genette With Emphasis On Cultural Implications. *Journal of Socio-Cultural Changes*, 22(3), Serial No. 88, 50-58.

DOI:

***Corresponding Author:** Masomeh Nazari Charvadeh

E-mail Address: m.nazari@iau.astara.ac.ir

Tel: +989113816635

Extended Abstract

Introduction

Novels extend beyond mere recounting of events; they function as mirrors of human experiences and reflections of culture and society, providing profound insights into human existence. Jojo Moyes' *After You*, focusing on Louisa Clark's life following loss and fundamental changes, exemplifies this capacity, revealing human relationships, identity, and meaning in everyday life. The novel's multilayered narrative structure and the representation of characters' mental experiences liberate storytelling from linearity and create a space for exploring the complex interplay of emotion, decision-making, and social environment. This work demonstrates how individual experiences can be analyzed within a broader cultural and social context, highlighting contemporary literature's capacity to reflect cultural and social values while offering opportunities for contemplating life's meaning and identity. The present study employs narratological theories to examine the cultural, psychological, and social contexts of *After You*, showing that narrative, beyond mere storytelling, serves as a tool for uncovering and conveying profound human and cultural meanings.

Methodology

This study is qualitative-descriptive in nature, adopting a structuralist narratology approach. Data were extracted from the full text of Jojo Moyes' *After You* and analyzed based on the theoretical frameworks of Tzvetan Todorov and Gérard Genette. Data collection involved meticulous reading and annotation of events, characters, actions, time, place, dialogue, narrative voice and tone, and plot structure. Data analysis was conducted in nine sequential stages: first, introducing the overall narrative structure and theoretical framework; second, examining narrative type and narrator's perspective; third, character development and transformations; fourth, primary actions and activities; fifth, temporal order and narrative rhythm; sixth, plot progression and balance/crisis; seventh, dialogues and their roles; eighth, narrative voice and tone; and finally, narrative space and setting. This systematic approach allowed for a coherent and structured study of the novel and illuminated cultural implications related to grief, identity formation, and human relationships.

Results and Discussion

The narrative analysis of *After You* demonstrates that narrative structure, narrator, characters, actions, time, plot, dialogues, narrative voice and tone, and space and setting collectively serve to represent the psychological, social, and cultural transformations of characters in a systematic and multilayered manner. The narrative structure, informed by Todorov's and Genette's models, presents the process of coping with loss, reconstructing identity, and fostering hope in a continuous and tangible way. The limited third-person narrator and internal focalization enable deep understanding of the protagonist's emotions and experiences, enhancing reader empathy. Characterization through direct and indirect interactions and central actions reveals individual and social development. Polyphonic dialogues, non-linear temporal sequencing, flashbacks, symbolic spatialization, and multilayered narrative tone, beyond advancing the plot, convey cultural and social implications of grief, hope, independence, and human roles. Consequently, the novel creates a multidimensional psychological, emotional, and cultural experience for the reader. *After You* exemplifies modern narrative that, through coordinated use of structural, character, and linguistic elements, presents character development and identity reconstruction in a systematic, multilayered, and comprehensible manner. By combining non-linear time, focalized narration, complex characterization, polyphonic dialogues, symbolic space and setting, and variable tone, the narrative conveys not only individual psychological experiences but also cultural and social implications associated with grief, human relationships, and social roles. This novel demonstrates that literature, beyond storytelling, serves as a powerful medium for reflecting culture, values, and human meanings, engaging readers in a deeper understanding of life and human interactions.

نوع مقاله (علمی-مروری)

تبیین گفتمان روایی رمان «پس از تو» براساس آراء تودوروف و ژنت باتأکید بر دلالت‌های فرهنگی

زهره نصررمزی: گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد آستارا، دانشگاه آزاد اسلامی، آستارا، ایران.
* معصومه نظری چروده: گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد آستارا، دانشگاه آزاد اسلامی، آستارا، ایران.
بهرام خوشنودی چروده: گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد آستارا، دانشگاه آزاد اسلامی، آستارا، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۰۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۹/۱۲ شماره صفحات: ۵۸-۵۰	رمان «پس از تو» اثر جوجو مویز با پیچیدگی‌های روایت و بازنمایی تجربه‌های درونی شخصیت‌ها، بستری غنی برای بررسی سازوکارهای گفتمان روایی و دلالت‌های فرهنگی فراهم می‌آورد. این پژوهش با رویکرد روایت‌شناسی ساختارگرا مبتنی بر نظریه‌های تزوتان تودوروف و ژرار ژنت و با روش تحلیل کیفی-توصیفی، به بررسی تحول شخصیت لوئیزا کلارک و تعاملات او با شخصیت‌های مکمل می‌پردازد. تودوروف با مدل سه‌مرحله‌ای شامل وضعیت اولیه، دگرگونی و تعادل جدید، مسیر احساسی و بازسازی هویت لوئیزا پس از مرگ ویل ترینر را تبیین می‌کند. نظریه ژنت با مفاهیمی همچون زمان، دیدگاه و صدای روایی، تحلیل سازمان‌دهی روایت و استفاده از فلش‌بک‌ها و روایت غیرخطی را ممکن می‌سازد و بازنمایی تجربه‌های ذهنی شخصیت اصلی را تقویت می‌کند. یافته‌ها نشان می‌دهد که این ترکیب رویکردها نقش مؤثری در بازنمایی دلالت‌های فرهنگی مرتبط با سوگ، هویت‌یابی، مناسبات عاطفی و تعادل میان استقلال و وابستگی دارد. نتایج حاکی از آن است که تلفیق تحلیل ساختاری و روایت‌شناسانه، درک عمیق‌تری از قدرت روایت و تولید معناهاى چندلایه فرهنگی در رمان فراهم می‌آورد.

واژگان کلیدی:

پس از تو
روایت
شخصیت
فرهنگی

استناد: نصررمزی، زهره. نظری چروده، معصومه. خوشنودی چروده، بهرام. (۱۴۰۴). تبیین گفتمان روایی رمان «پس از تو» براساس آراء تودوروف و ژنت باتأکید بر دلالت‌های فرهنگی. فصلنامه تغییرات اجتماعی-فرهنگی، دوره ۲۲، شماره ۳؛ (پیاپی ۸۸)، ۵۸-۵۰.

DOI:

* نویسنده مسئول: معصومه نظری چروده

آدرس پست الکترونیک: m.nazari@iau.astara.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۱۳۸۱۶۶۳۵

مقدمه

رمان‌ها همواره فراتر از بازگویی ساده رویدادها، آینه‌ای از تجربه‌های انسانی و بازتاب‌دهنده فرهنگ و جامعه هستند (صفایی‌نیا، آذر، ۱۴۰۰). آثار ادبی این ظرفیت را دارند که روان و احساسات شخصیت‌ها را به گونه‌ای منتقل کنند که خواننده بتواند درک عمیق‌تری از زیست انسانی پیدا کند (فرزاد، ۱۳۹۲). در این میان، رمان «پس از تو» نوشته جوجو مویز نمونه‌ای برجسته است که زندگی لوئیزا کلارک را پس از تجربه فقدان و تغییرات بنیادین نشان می‌دهد و به نوعی، موقعیتی فراهم می‌آورد تا بررسی روابط انسانی، هویت و معنا در زندگی روزمره انسانی ممکن شود (مویز، ۱۴۰۰). یکی از ویژگی‌های مهم این رمان، ساختار روایی چندلایه و نحوه بازنمایی تجربه‌های ذهنی شخصیت‌هاست. این ویژگی‌ها نه تنها روایت را از خطی بودن صرف رها می‌کنند، بلکه امکان کشف روابط پیچیده میان احساس، تصمیم‌گیری و محیط اجتماعی را نیز فراهم می‌آورند. چنین روایتی به ما اجازه می‌دهد تا سوگ، تحول شخصیت و چالش‌های احساسی را نه به صورت یک فرایند فردی، بلکه در بستر فرهنگی و اجتماعی گسترده‌تر مشاهده کنیم. ادبیات معاصر، به‌ویژه رمان‌هایی که به تجربه‌های شخصی و تغییرات درونی می‌پردازند، نشان می‌دهد که چگونه روایت می‌تواند فرهنگ و ارزش‌های اجتماعی را بازتاب دهد و در عین حال به خواننده فرصتی برای تأمل در معنای زندگی و هویت بدهد. «پس از تو»؛ با تمرکز بر تعامل شخصیت‌ها، تضاد میان وابستگی و استقلال و بازآفرینی روابط، نمونه‌ای است از رمانی که تجربه فردی را به رویداد اجتماعی و فرهنگی پیوند می‌دهد. با توجه به اهمیت روایت در شکل‌دهی به فهم ما از زندگی و فرهنگ، این پژوهش تلاش دارد تا زمینه‌های فرهنگی، روانی و اجتماعی موجود در رمان «پس از تو» را از دیدگاه نظریه‌پردازان روایت‌پژوه مورد بررسی قرار دهد و نشان دهد که چگونه روایت، فراتر از داستان‌گویی ساده، ابزاری برای کشف و انتقال معناهای عمیق انسانی و فرهنگی است.

پیشینه تحقیق

روایت به عنوان یکی از ابزارهای بنیادین انتقال تجربه‌های انسانی، شامل ساختارهایی است که چگونگی ترتیب و ارائه رویدادها را مشخص می‌کند. این ساختارها، علاوه بر تعیین زمان و توالی رخدادها، نحوه بیان و زاویه دید را نیز شکل می‌دهند. بررسی روایت از این منظر، فراتر از محتوای سطحی داستان است و به تحلیل لایه‌های عمیق‌تر تجربه روایت، شامل نظم زمانی، روش ارائه و لحن روایت می‌پردازد. بخش‌های همراه متن، مانند پیش‌متن‌ها و پس‌متن‌ها، نقش کلیدی در زمینه‌سازی و پیوند دادن روایت با زمینه‌های فرهنگی و ادبی دارند و امکان می‌دهند خواننده فرایند شکل‌گیری معنا و تاثیرگذاری روایت را به‌طور کامل درک کند (یعقوبی، ۱۳۹۱). زمان در روایت یکی از مؤلفه‌های بنیادین است که مسیر حرکت داستان و تجربه خواننده را شکل می‌دهد. نحوه تنظیم رخدادها در طول روایت، شامل نظم، تداوم و بسامد آن‌ها، تأثیر مستقیمی بر درک خواننده از جریان داستان دارد. تغییرات زمانی مانند بازگشت به گذشته یا پیش‌نمایی رویدادها، امکان بررسی عمیق‌تر شخصیت‌ها و روابط آن‌ها را فراهم می‌کند و با ایجاد ضرباهنگ‌های مختلف، حس حرکت و شدت روایت را تنظیم می‌کند. تمرکز بر جزئیات نمایشی و انتخاب دقیق رویدادها نیز به روایت امکان می‌دهد که مهمترین تجربه‌های کلیدی را برجسته کند، بدون اینکه جریان اصلی داستان مختل شود. این نگاه به زمان، اهمیت آن در شکل‌دهی به ساختار و لحن داستان را روشن می‌سازد و تجربه درونی شخصیت‌ها و نحوه تاثیرگذاری روایت بر مخاطب را برجسته می‌کند (توکلی‌مقدم، کوپا، گرجی، ۱۳۹۹). رسانه‌های جمعی نیز حامل روایت هستند و تلویزیون به عنوان یکی از اصلی‌ترین روایت‌گران قرن ۲۰ میلادی، نمونه‌ای بارز از این نقش است. روایت رسانه‌ای، فراتر از داستان‌های تخیلی، در قالب اخبار، مستندها، تبلیغات، برنامه‌های واقعی و حتی رویدادهای ورزشی حضور دارد و مرز میان اطلاعات و سرگرمی را مبهم می‌سازد. تحلیل روایت رسانه‌ای مستلزم توجه به ساختار داستان‌ها، انتخاب زاویه دید و نحوه ارائه محتوای داستانی در قالب‌های مختلف است. این دیدگاه نشان می‌دهد که روایت ابزار کلیدی برای انتقال معنا و شکل‌دهی تجربه‌های اجتماعی است و مطالعه آن می‌تواند شناخت عمیق‌تری از تعامل مخاطب با رسانه‌ها و پیام‌های فرهنگی ارائه دهد (Tomascikova, 2009).

با وجود مطالعات گسترده در زمینه روایت‌شناسی و تحلیل فرهنگی رمان‌ها، هنوز بررسی یکپارچه و تلفیقی سازوکارهای گفتمان‌روایی و دلالت‌های فرهنگی در آثار معاصر، به‌ویژه رمان‌هایی که تجربه‌های فقدان و تحول شخصیت را به تصویر می‌کشند، کافی نیست. از این رو، ضرورت انجام این پژوهش آشکار می‌شود تا با به کارگیری چارچوب تحلیلی تودوروف و ژنت، ضمن بررسی ساختار و

نحوه بازنمایی تجربه‌های ذهنی شخصیت‌ها، بتوان نقشه‌ای روشن از تأثیر روایت بر فهم هویت، سوگ و مناسبات اجتماعی ارائه داد و امکان درک عمیق‌تر از پیوند میان روایت و فرهنگ در رمان «پس از تو»، فراهم گردد.

ادبیات و مبانی نظری

روایت، از بنیادی‌ترین شیوه‌های بازنمایی تجربه انسانی است و در تمامی فرهنگ‌ها و نظام‌های معنایی حضور دارد. واژه «روایت»؛ در روایت‌شناسی معادل «گفتمان روایی»، است و به چگونگی بیان، سازمان‌دهی و ارائه وقایع اشاره دارد؛ یعنی اینکه «چگونه گفته می‌شود». ازسوی، در برابر روایت، مفهوم «داستان»، قرار می‌گیرد که به توالی طبیعی، علی-زمانی و خام رویدادها و شخصیت‌ها دلالت دارد؛ یعنی اینکه «چه اتفاق افتاده است». این تمایز نخستین بار در نقد ساختارگرا تثبیت شد و مبنای صورت‌بندی نظری روایت‌شناسی قرار گرفت (Jahn, 2025). روایت‌شناسی، به‌عنوان شاخه‌ای از مطالعات ادبی در دهه ۱۹۶۰ میلادی و باتکیه بر ساختارگرایی شکل گرفت. هدف این رویکرد نه تفسیر معنای اثر، بلکه کشف قوانین، ساختارها و نظام‌هایی است که روایت‌ها براساس آن‌ها ساخته می‌شوند. روایت در این دیدگاه نوعی «ساخت»، تلقی می‌شود که به‌واسطه نظم‌دهی زمانی، شیوه ارائه، زاویه دید و لحن، تجربه خواننده را شکل می‌دهد. از همین رو، تحلیل روایت در مطالعات معاصر تنها محدود به ادبیات نیست و در حوزه‌هایی چون فیلم، رسانه، تاریخ و علوم اجتماعی نیز به کار می‌رود (Khawar Aziz, 2023). گفتمان روایی، مجموعه تکنیک‌ها، قواعد و سازوکارهایی است که متن برای سازمان‌دهی روایت از آن‌ها استفاده می‌کند. در این سطح، روایت‌شناسان بر تمایز بنیادین میان «فابولا»؛ توالی عینی، طبیعی و علی-زمانی رویدادها و «سیوژت»؛ نحوه ارائه رویدادها در متن، که توسط فرمالیست‌های روس مطرح شد، تأکید دارند. چنین تمایزی نشان می‌دهد که روایت نه بازتاب ساده وقایع، بلکه ساختاری است که به‌واسطه انتخاب، برجسته‌سازی، حذف و جابه‌جایی رویدادها شکل می‌گیرد (پرینس، بارت، تودوروف، ۱۴۰۰). زمان‌مندی، زاویه دید و دلالت فرهنگی از اساسی‌ترین ابعاد روایت‌اند که در کنار یکدیگر سازوکار تولید معنا را شکل می‌دهند. زمان در روایت با سه مؤلفه نظم، بسامد و مدت عمل می‌کند و از طریق جابه‌جایی ترتیب رویدادها، میزان تکرار رخدادها و نسبت زمان متن با زمان داستان، ریتم و تنش روایت را سامان می‌دهد و امکان بازنمایی لایه‌های درونی و عاطفی تجربه انسانی را فراهم می‌سازد. در امتداد این بُعد، زاویه دید و کانون‌مندی تعیین می‌کنند روایت از چه نقطه ادراکی عرضه شود و چه میزان دسترسی اطلاعاتی برای مخاطب ایجاد گردد؛ درحالی که صدای روایت جایگاه گوینده و نوع ارتباط او با جهان داستان را مشخص کرده و مسیر ادراک مخاطب از رویدادها را هدایت می‌کند. مجموعه این عناصر، روایت را از توصیف صرف فراتر برده و به ابزاری برای بازنمایی ساختارهای ذهنی و فرهنگی تبدیل می‌سازند؛ زیرا روایت همواره حامل ارزش‌ها، هنجارها و الگوهای اجتماعی است و از طریق شکل‌دادن به تجربه زیسته و حافظه جمعی، نقش مهمی در انتقال و بازتولید معناهای فرهنگی ایفاء می‌کند.

مواد و روش تحقیق

این پژوهش از نوع کیفی-توصیفی و با رویکرد روایت‌شناسی ساختارگرا انجام شده است. داده‌های تحقیق از متن کامل رمان «پس از تو»- اثر جوجو مویز استخراج شد و تحلیل براساس چارچوب نظری تزوتان تودوروف و ژرار ژنت صورت گرفت. روش جمع‌آوری داده‌ها شامل خوانش دقیق و نشانه‌گذاری رخدادها، شخصیت‌ها، کنش‌ها، زمان، مکان، گفت‌وگو، وجه و لحن و پیرنگ روایت بود. تحلیل داده‌ها در نه مرحله و به‌ترتیب منطقی انجام شد: ابتدا ساختار کلی روایت و چارچوب نظری معرفی شد، سپس نوع روایت و زاویه دید راوی، شخصیت‌پردازی و تحولات شخصیت‌ها، کنش‌ها و فعالیت‌های اصلی، ترتیب زمانی و ریتم روایت، مسیر پیرنگ و تعادل/بحران، گفت‌وگوها و نقش آن‌ها، وجه و لحن روایت و درنهایت فضا و مکان‌های داستان بررسی گردید. این ترتیب امکان تحلیل منسجم و نظام‌مند رمان را فراهم و دلالت‌های فرهنگی مرتبط با سوگ، هویت‌یابی و روابط انسانی را آشکار ساخت.

بحث و یافته‌های تحقیق

❖ **ساختار روایت؛ رمان «پس از تو»**، براساس دیدگاه‌های تودوروف و ژنت، از یک الگوی روایی منسجم پیروی می‌کند که تحولات شخصیتی شخصیت اصلی را در بستر گفتمان چندلایه بازنمایی می‌سازد. روایت مطابق با سه مرحله تودوروف شامل وضعیت اولیه، فرایند دگرگونی و وضعیت نهایی سازمان‌دهی شده است؛ در وضعیت اولیه، شخصیت با خلأ وجودی و بحران

هویت مواجهه است، فرایند دگرگونی با ورود افراد جدید و موقعیت‌های تازه که حمایت عاطفی و مناسبات نو ایجاد می‌کنند آغاز می‌شود و وضعیت نهایی با دستیابی به معناهای تازه، پذیرش فقدان و بازتعریف مسیر زندگی شکل می‌گیرد (تودوروف، ۱۳۹۹). از نظر معنایی، متن بر تجربه‌های درونی، کشمکش‌های هویتی و روابط انسانی تمرکز دارد؛ در سطح نحوی، ساختار خطی و پیش‌روی تدریجی در تحول شخصیت دیده می‌شود؛ و در سطح بلاغی، زبان ساده اما احساسی، گفت‌وگوهای طبیعی و توصیف دقیق حالات روانی، روایت همدلانه و تأثیرگذار خلق می‌کند. در چارچوب ژنت، داستان شامل مجموعه تجربه‌ها و روابط شخصیت با فضای پس‌از سوگ و تعاملات اجتماعی است، گفتمان با زاویه دید ثابت و زمان‌بندی خطی پیش‌روی ذهنی و عاطفی را آشکار می‌سازد و روایت با صدای یکدست و توجه به جزئیات، تجربه ذهنی را برای خواننده ملموس می‌کند (Genette, 1972). این تحلیل نشان می‌دهد که رمان توانسته است مسیر عبور از سوگ، بازسازی هویت و شکل‌گیری امید را به صورت طرح‌واره‌ای پیوسته ارائه کرده و تجربه‌ای روایی چندبعدی فراهم آورد.

❖ **راوی؛** در شکل‌دهی به تجربه روایی، راوی نقشی بنیادین دارد و از طریق انتخاب زاویه دید و گزینش رخدادها، مسیر تفسیر خواننده را هدایت می‌کند؛ شیوه روایت نه تنها سازمان‌دهنده اطلاعات است، بلکه بار عاطفی و اخلاقی متن را نیز برجسته کرده و میزان درگیری احساسی مخاطب را با شخصیت‌ها تعیین می‌کند. با توجه به چارچوب ژنت، روایت از منظر سطوح روایت، قانونی سازی و نوع حضور راوی تحلیل می‌شود؛ قانونی سازی درونی مشخص می‌کند که روایت از دیدگاه چه کسی و با چه میزان دسترسی به ذهن شخصیت‌ها پیش می‌رود. در این اثر، راوی سوم شخص محدود است؛ بیرونی اما متمرکز بر جهان ذهنی شخصیت اصلی. این انتخاب، فاصله روایی کنترل‌شده‌ای ایجاد می‌کند که هم امکان مشاهده عینی رویدادها را فراهم می‌سازد و هم همدلی عمیق با شخصیت را ممکن می‌کند. زاویه دید عمدتاً درونی است و خواننده وقایع را از دریچه ادراک، تردیدها و تفسیرهای او تجربه می‌کند، امکانی که «و ضوح روایی» را تقویت می‌کند و تحولات روانی از احساسات و سران و گناه تا امید و بازیابی هویت را با شدت بیشتری منتقل می‌سازد. روایت عمدتاً خطی است اما با بازگشت‌های کوتاه به گذشته، از طریق یادآوری‌ها و خاطرات، لایه‌های روانی عمیق‌تر آشکار می‌شوند و پیوندی میان گذشته و حال برقرار می‌شود. نشان‌دهنده اثر تداوم تجربه سوگ در تصمیم‌گیری‌های کنونی. این ترکیب ساختاری، راوی را به عنوان ابزاری برای بازنمایی زیست‌جهان عاطفی شخصیت اصلی تبدیل کرده و تجربه‌ای نزدیک، انسانی و عاطفه‌محور خلق می‌کند که مخاطب را به مشارکت در مسیر تحول دعوت می‌نماید.

❖ **شخصیت‌پردازی؛** تحلیل شخصیت‌ها در رمان، از منظر تودوروف و ژنت نشان می‌دهد که شخصیت‌پردازی نه تنها وسیله پیش‌برد رویدادها، بلکه ابزار اصلی آشکارسازی مضامین اخلاقی، اجتماعی و فرهنگی است. شخصیت‌ها فراتر از مجموعه‌ای ویژگی‌های ظاهری هستند و کنش‌ها، تصمیم‌ها و واکنش‌های آن‌ها معنا و مسیر روایت را شکل می‌دهد و محور سازمان‌دهی داستان و تحولات احساسی و معنایی به شمار می‌روند (تودوروف، ۱۳۸۵). از نظر ژنت، شخصیت‌پردازی به دو روش مستقیم و غیرمستقیم صورت می‌گیرد؛ در روش مستقیم ویژگی‌ها بیان می‌شود و در روش غیرمستقیم از طریق رفتار، گفتار و تعاملات آشکار می‌گردد. قانونی‌سازی نیز عمق شناخت شخصیت‌ها را افزایش می‌دهد و امکان مشاهده رویدادها از دیدگاه‌های مختلف را فراهم می‌آورد (Genette, 1997). شخصیت اصلی نمونه‌ای برجسته از تحول است؛ او از وضعیت سوگواری و بی‌هدفی با تجربه‌های تازه و ورود افراد جدید، به تدریج فردی مستقل، فعال و هدفمند می‌شود. حضور دیگر شخصیت‌ها، به‌ویژه دختر نوجوان، نیروی محرک تغییر است و روایت فرعی خود را به داستان می‌افزاید. نقش حمایتی شخصیت مکمل، اعتماد مجدد به زندگی عاطفی و مسیر بازسازی هویت را ممکن می‌سازد. محور انگیزه‌ها از تلاش برای نجات دیگری به بازسازی و نجات خود تغییر می‌کند و فرد را به سمت استقلال هدایت می‌کند. شبکه روابط میان شخصیت‌ها و تعاملات اجتماعی، لایه‌های متعدد شخصیت اصلی را آشکار ساخته و او را از انزوا بیرون می‌آورد. قانونی‌سازی عمدتاً داخلی است، اما حضور شخصیت‌های فرعی و بازگشت‌های خاطره‌ای، روایت را چندصدایی و ساختار زمانی را پویا و چندلایه می‌کند. بدین ترتیب، شخصیت‌پردازی نتیجه مجموعه‌ای از روابط، کنش‌ها و تحولات روانی است و روایت ساده فقدان و بازسازی را به داستانی چندلایه درباره معنا، هویت و روابط انسانی تبدیل می‌کند.

❖ **کُنش؛** در رمان نقش محوری در پیشبرد پیرنگ، آشکارسازی تحول شخصیت و ایجاد چندلایه‌گی روایت ایفاء می‌کند. از منظر تودوروف، مدل پنج‌مرحله‌ای شامل تعادل اولیه، برهم‌خوردن تعادل، بحران، تلاش برای رفع بحران و بازگشت به تعادل جدید، چارچوبی نظام‌مند برای تحلیل مسیر اصلی روایت ارائه می‌دهد؛ داستان با وضعیت ناپایدار شخصیت اصلی آغاز می‌شود و یک رویداد نمادین و فیزیکی، مسیر ورود به بحران و بازسازی زندگی را شکل می‌دهد (تودوروف، ۱۳۸۷). ژنت با تمرکز بر جنبه‌های زمانی و کُنشی، شش عنصر شامل ترتیب زمانی، مدت زمان، بسامد، کُنش، روایتگر و کانونی‌سازی را معرفی می‌کند. کُنش‌های محوری داستان، از جمله تغییر مکان، پذیرش شغل جدید، آشنایی با شخصیت‌های کلیدی و مواجهه با گذشته، نه‌تنها مسیر روایت را پیش می‌برند، بلکه لایه‌های پیچیده پیرنگ و تجربه‌ی روانی شخصیت را عمیق‌تر می‌کنند (ژنت، ۱۳۹۹). هر رویداد درهم‌تنیده با دیگر رخدادها عمل می‌کند و پیامدهای روانی و معنایی متعددی ایجاد می‌کند. ویژگی برجسته کُنش‌ها، تلفیق عناصر عقلانی و احساسی است؛ شخصیت اصلی در تلاش است میان تصمیم‌های منطقی و تمایلات احساسی تعادل برقرار کند، درحالی‌که اثر گذشته همچنان بر انتخاب‌ها سایه می‌اندازد. این روند تدریجی از انفعال و سوگواری تا پذیرش تغییر، بازسازی خود و یاری به دیگران، رشد شخصیتی را برجسته می‌کند. تحلیل کُنش نشان می‌دهد که رخدادها تنها ابزار پیشبرد پیرنگ نیستند، بلکه بازتاب لایه‌های عمیق روان و مسیر تحول شخصیت هستند و روایت را زنده، چندلایه و تأثیرگذار می‌سازند.

❖ **زمان؛** در رمان، تنها چارچوب روایت نیست، بلکه ابزاری مؤثر برای بازنمایی تحولات روانی و عاطفی شخصیت‌ها محسوب می‌شود. بهره‌گیری از ساختار غیرخطی همراه با فلش‌بک و پیش‌نگری امکان پیوند گذشته، حال و آینده را فراهم کرده و لایه‌های پیچیده شخصیت‌ها و تجربه‌های آن‌ها را آشکار می‌سازد. تغییرات زمانی در روایت، عامل ایجاد تنش و تعلیق بوده و در شکل‌گیری موقعیت‌های دراماتیک و تحول شخصیت‌ها نقش دارد (Lanser, 2013). ترتیب زمانی غیرخطی به نویسنده اجازه می‌دهد تا وقایع گذشته، حال و آینده را به هم پیوند دهد و تأثیر عمیق‌تری بر تجربه‌ی روانی شخصیت اصلی داشته باشد. طول صحنه‌ها و سرعت روایت متغیر است؛ کشیده‌شدن صحنه‌های سوگواری در کنار لحظات کوتاه و سریع مواجهه‌با رخدادهای تازه، ریتمی پویا ایجاد می‌کند. بسامد رویدادها از طریق بازنمایی خاطرات و احساسات، عمق مضامین فقدان، امید و بازسازی زندگی را افزایش می‌دهد. این تعامل میان تداوم و دیرش روایت، همراه با ساختار غیرخطی، باعث می‌شود برخی رخدادها پیرنگ و برخی گذرا جلوه کنند و تجربه‌ای چندلایه، احساسی و واقع‌نما برای خواننده شکل گیرد. تغییرات ریتم و نحوه‌ی ارائه زمان، مسیر تکامل روانی شخصیت و چالش‌های او را ملموس‌تر ساخته و به غنای معنایی روایت می‌افزاید.

❖ **پیرنگ؛** در رمان نقش تعیین‌کننده‌ای در سازمان‌دهی روایت و بازنمایی تحول شخصیت‌ها دارد. چارچوب پنج‌مرحله‌ای تودوروف شامل وضعیت متعادل اولیه، برهم‌خوردن تعادل، شناخت بحران، اقدام برای رفع بحران و بازگشت به تعادل جدید، امکان تحلیل نظام‌مند تحول شخصیت و سازمان‌دهی رویدادها را فراهم می‌آورد (Todorov, 1977). داستان با وضعیت عدم تعادل آغاز می‌شود؛ زندگی شخصیت اصلی پس از فقدان یکی از عزیزان، سرشار از سردرگمی و خلأ معنوی است. بحران اصلی روایت، مواجهه با فقدان و تلاش برای بازسازی زندگی است و ورود شخصیت‌های جدید و تجربه‌های تازه، فرایند اقدام برای رفع بحران را شکل می‌دهد که درنهایت به دستیابی به تعادل جدید و درک تازه‌ای از هویت و مسیر زندگی منجر می‌شود. رویکرد روایی-ساختاری ژنت، ترتیب زمانی روایت را پیچیده‌تر می‌کند؛ بازنگری به گذشته و پیش‌نگری به ترس‌ها و امیدهای آینده، ساختاری چندلایه و پویا به روایت می‌بخشد. مدت زمان روایت بین صحنه‌پردازی‌های دقیق و خلاصه‌نویسی‌های رویدادهای تکراری متغیر است و بسامد رخدادها، مانند بازنمایی فقدان از دیدگاه‌های مختلف، عمق تجربه‌ی روانی شخصیت را افزایش می‌دهد. ترکیب این عناصر باعث شده است که پیرنگ با وجود پیروی از مدل کلی تودوروف، پیچیده، چندلایه و غنی باشد و مسیر بازسازی زندگی و هویت شخصیت برای خواننده ملموس و تجربه‌پذیر شود (Todorov, Weinstein, 2022).

❖ **گفت‌وگو؛** در رمان ابزاری کلیدی برای پیش‌برد روایت، آشکارسازی تحول شخصیت‌ها و بازنمایی تنش‌های درونی است. این عنصر نه‌تنها برای انتقال اطلاعات میان شخصیت‌ها کاربرد دارد، بلکه شکل‌دهنده‌ی شخصیت‌ها و بازتاب‌دهنده‌ی تحولات روانی آن‌ها نیز محسوب می‌شود. گفت‌وگوهای چند صدایی، تضاد دیدگاه‌ها و غنای معنایی روایت را تقویت کرده و امکان مشاهده‌ی

واکنش‌های متقابل شخصیت‌ها را فراهم می‌آورند. از منظر ساختاری، گفت‌وگو می‌تواند مستقیم، غیرمستقیم یا آزاد غیرمستقیم باشد و قانونی‌سازی، زمان‌بندی و بسامد آن در تجربه مخاطب اهمیت دارد؛ این ابزار تجربه عاطفی خواننده را شکل می‌دهد و ساختار زمانی روایت را تقویت می‌کند. نویسنده گفت‌وگو را برای پیوند دادن گذشته و حال و نمایش فرایند سوگواری شخصیت اصلی به کار می‌گیرد. حضور شخصیت‌های جدید گفت‌وگوها را متنوع و چند صدایی کرده و امکان بازنمایی تعاملات پیچیده روانی و اجتماعی را فراهم می‌کند. تقابل مکالمات حمایتی با گفت‌وگوهای درونی و خاطرات گذشته، عمق روانی و تنش‌های درونی را آشکار می‌سازد و تحولات روابط میان شخصیت‌ها عمدتاً از طریق گفت‌وگو بازنمایی می‌شود؛ تغییر تدریجی روابط از بی‌اعتمادی به پیوند عاطفی، تحول قدرت و احساسات را نشان می‌دهد. بسامد و تنوع گفت‌وگوها، از مکالمات روزمره تا لحظات بحرانی، ساختار زمان و فضا را تثبیت کرده و مسیر بازسازی زندگی و هویت شخصیت اصلی را ملموس‌تر می‌سازد.

❖ **وجه و لحن روایی؛** از عناصر کلیدی تحلیل روایت محسوب می‌شوند و نقش مهمی در بازنمایی تجربه‌های روانی و تعاملات میان شخصیت‌ها دارند. وجه روایی جایگاه راوی و نحوه ارائه اطلاعات داستانی را تعیین می‌کند و لحن روایت نگرش عاطفی و معنایی راوی نسبت به داستان و شخصیت‌ها را منعکس می‌سازد. در این اثر، وجه عمدتاً درونی است و روایت از دیدگاه شخصیت اصلی جریان می‌یابد، امکانی که ارتباط مستقیم مخاطب با دنیای درونی، احساسات پیچیده و تجربه سوگواری او را فراهم می‌کند. لحن روایت متناسب با مسیر تحول شخصیت تغییر می‌کند؛ از سوگ و ناامیدی اولیه تا بازسازی امید و شکل‌گیری هویت مستقل، لحن بازتاب‌دهنده رشد و تغییر شخصیت است. قانونی‌سازی عمدتاً درونی و گاه متغیر است؛ در برخی صحنه‌ها احساسات دیگر شخصیت‌ها نیز بازتاب داده می‌شود و تغییر فاصله روایی، مانند نزدیکی در گفت‌وگوهای صمیمانه و فاصله‌گذاری در مواجهه با دیگران، عمق و لایه‌های بیشتری به روایت می‌بخشد و تجربه عاطفی مخاطب را تقویت می‌کند. لحن روایت چند صدایی و شامل تنوعی از لحن سوگوار، پرخاشگر و آرام است که پویایی روایت و تعارضات درونی و بین‌فردی شخصیت‌ها را نمایان می‌کند و جذابیت و چندلایه بودن اثر را افزایش می‌دهد.

❖ **فضا و مکان؛** در رمان صرفاً پس‌زمینه رخدادها نیستند، بلکه نقش نمادین و مؤثری در شکل‌دهی روایت و تحول شخصیت‌ها دارند. مکان‌ها می‌توانند معانی روانی، اجتماعی و فرهنگی منتقل کرده و مسیر تحول شخصیت‌ها را بازتاب دهند. نمونه‌هایی از این کاربرد شامل آپارتمان شخصیت اصلی در لندن به عنوان نمادی از شروع دوباره، ارتفاع و سقوط از بالکن به عنوان نمادی از نوسان میان بلندپروازی و شکست، و بار محلی به عنوان صحنه تلاقی سرنوشت‌ها و نقطه آشنایی با دیگران است. بیمارستان نماد بحران و تصمیم‌گیری و نیویورک به عنوان مقصد نهایی، نمایانگر امید و افق‌های نوین زندگی شخصیت است. از منظر ساختاری، مکان‌ها تنها بستری برای وقوع حوادث نیستند، بلکه با ایجاد نمادها و فضای ویژه، تجربه خواننده را غنی‌تر می‌کنند؛ برای مثال، فضای تاریک و پررمز و راز بار با مشتریان متنوع، پیچیدگی و پیش‌بینی‌ناپذیری زندگی را تداعی کرده و حس لایه‌دار بودن روایت را تقویت می‌کند. به این ترتیب، مکان‌ها از نقش صرفاً ظاهری فراتر رفته و در شکل‌دهی روایت، توسعه شخصیت‌ها و ایجاد لایه‌های معنایی فعال هستند؛ هر مکان بازتابی از وضعیت روانی شخصیت‌ها و مسیر تحول آن‌هاست و به تجربه چندبعدی خواننده کمک می‌کند.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

تحلیل گفتمان روایی رمان «پس از تو»، نشان داد که روایت نه تنها مسیر تحولات روانی و عاطفی شخصیت‌ها را بازنمایی می‌کند، بلکه از خلال ساختار، کُنش‌ها، زمان، پیرنگ، گفت‌وگو، وجه و لحن روایی و فضا و مکان، دلالت‌های فرهنگی را نیز منتقل می‌سازد. ساختار روایت، با پیروی از الگوهای تودوروف و ژنت، فرایند عبور از فقدان و بازسازی هویت را به شکلی نظام‌مند و چندلایه ارائه می‌دهد؛ مراحل وضعیت اولیه، برهم‌خوردن تعادل، بحران، اقدام برای رفع بحران و بازگشت به تعادل جدید، هم‌زمان با ترتیب زمانی غیرخطی و بهره‌گیری از فلش‌بک و پیش‌نگری، تجربه روانی شخصیت اصلی را غنی و ملموس می‌کند. راوی سوم شخص محدود، با قانونی‌سازی درونی، امکان دسترسی کنترل‌شده به ذهن شخصیت اصلی را فراهم می‌آورد و تجربه سوگواری، امید و بازسازی هویت را برای مخاطب نزدیک و قابل مشارکت می‌سازد. شخصیت‌پردازی، از طریق ترکیب روش مستقیم و غیرمستقیم و تعاملات میان

شخصیت‌ها، تحولات روانی و اجتماعی را آشکار می‌کند و نشان می‌دهد که گُش‌ها و تصمیم‌ها، بازتابی از ساختار فرهنگی و ارزش‌های اجتماعی زمینه داستان هستند. گفت‌وگوهای چندصدایی، با تنوع لحن و تضاد دیدگاه‌ها، علاوه بر پیش‌برد روایت و بازنمایی تعاملات روانی، بازتابی از نگرش‌های فرهنگی، هنجارهای اجتماعی و انتظارات مرتبط با نقش‌ها و روابط انسانی ارائه می‌کنند. زمان و ریتم روایت، با تغییر سرعت صحنه‌ها و تکرار خاطرات، تجربه روانی و فرهنگی شخصیت را بازنمایی کرده و به درک تعامل میان گذشته، حال و آینده کمک می‌کنند. فضا و مکان نیز فراتر از نقش پس‌زمینه ظاهر می‌شوند؛ مکان‌های مختلف از آپارتمان و بار گرفته تا بیمارستان و مقصد نهایی، نه تنها بازتاب وضعیت روانی شخصیت‌ها، بلکه حامل معانی فرهنگی و نمادهایی از فرصت، بحران و امید هستند. لحن و وجه روایت، با تغییرات هماهنگ با تحول شخصیت‌ها و هم‌پوشانی لحن‌های متعدد، ساختار روایت را چندلایه کرده و تضادها و هم‌زیستی ارزش‌ها و باورهای فرهنگی را آشکار می‌سازد. در مجموع رمان «پس از تو»، با بهره‌گیری از این عناصر، تجربه‌ای چندبُعدی، همدلانه و فرهنگ‌محور ارائه می‌دهد که هم مسیر تحول فردی و بازسازی هویت را منتقل می‌کند و هم دلالت‌های فرهنگی مرتبط با سوگ، استقلال، نقش‌های اجتماعی و تعامل انسانی را برجسته می‌سازد.

منابع

- پرنس، جرال. بارت، رولان. تودوروف، تزوتان. (۱۴۰۰). *درآمدی به روایت‌شناسی*. ترجمه: هوشنگ رهنما، چاپ‌سوم، تهران: انتشارات هرمس.
- تودوروف، تزوتان. (۱۳۸۵). *نظریه ادبیات: متن‌هایی از فرمالیست‌های روس*. ترجمه: عاطفه طاهایی، چاپ‌اول، تهران: انتشارات اختران.
- تودوروف، تزوتان. (۱۳۸۷). *مفهوم ادبیات و چند جستار دیگر*. ترجمه: کتایون شهپرادر، چاپ‌اول، تهران: انتشارات قطره.
- تودوروف، تزوتان. (۱۳۹۹). *بوطیقای ساختارگرا*. ترجمه: محمد نبوی، چاپ‌سوم، تهران: انتشارات آگه.
- توکلی‌مقدم، صفیه. کوپا، فاطمه. گرجی، مصطفی. (۱۳۹۹). *بررسی و تحلیل زمان روایی در رمان «مدار صفر درجه» براساس نظریه ژنت*. فصلنامه علمی پژوهشی-متن پژوهی ادبی، دوره ۲۴، شماره ۸۶، ۸۱-۱۰۱.
- ژنت، ژرار. (۱۳۹۹). *گفتمان روایی: رساله‌ای در روش تحلیل*. ترجمه: مریم طیورپرواز. ویراستار: مهدی سجودی‌مقدم، چاپ‌اول، تهران: انتشارات مهر اندیش.
- صفایی‌نیا، نعیمه سادات. آذر، امیرا سماعیل. (۱۴۰۰). *کاربرد ستانی امیرارسلان در نظریه روایتی تزوتان تودوروف (با تأکید بر وجوه روایتی داستان)*. فصلنامه علمی پژوهشی-تفسیر و تحلیل متون زبان و ادبیات فارسی (دهخدا)، دوره ۱۳، شماره ۵۰، ۱۲۰-۱۳۹.
- فرزاد، عبدالحسین. (۱۳۹۲). *درباره نقد ادبی*. چاپ‌ششم، تهران: انتشارات قطره.
- مویز، جوجو. (۱۴۰۰). *پس از تو*. ترجمه: مریم مفتاحی. چاپ‌پنجاهوشم، تهران: انتشارات آموت.
- یعقوبی، رؤیا. (۱۳۹۱). *روایت‌شناسی و تفاوت میان داستان و گفتمان براساس نظریات ژرار ژنت*. فصلنامه علمی پژوهشی-پژوه‌شنامه فرهنگ و ادب، دوره ۸، شماره ۱۳، ۲۸۹-۳۱۱.
- Genette, Gérard. (1972). *Discours Du Récit*. Editions Du Seuil.
- Genette, Gérard. (1997). *Paratexts: Thresholds Of Interpretation*. Translated By: Jane E. Lewin. Cambridge: Richard Macksey, Cambridge University Press
- Jahn, Manfred. 2025. *Narratology 3.0: A Guide To The Theory Of Narrative*. English Department, U Of Cologne.
- Khawar Aziz, Sardar. (2023). *Cross-Cultural Narratology: A Comparative Study Of Storytelling Techniques In Eastern And Western Literature*. Journal Of Asian Development Studies, 12(4), 742-753.
- Lanser, Susan S. (2013). *Gender and Narrative*. The living Handbook Of Narratology.
- Todorov, Tzvetan. (1977). *The Poetics Of Prose*. Blackwell.
- Todorov, Tzvetan. Weinstein, Arnold A. (2022). *Anlatının Yapısal Analizi*. Novel: A Forum on Fiction, 3(1), 70-76.
- Tomascikova, Slavka. (2009). *Narrative Theories And Narrative Discourse*. Bulletin Of The Transilvania University Of Brasov Series IV: Philology And Computer Science, 2(51), 281-289.